

Стасюк Н.І.,

студентка III курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;

Науковий керівник: Чеботаєва О.М., кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

КУЛЬТУРА ДОЗВІЛЛЯ У ФРАНЦІЇ

Франція – один з провідних засновників Євросоюзу. Ця країна за століття своєї історії сформувала не тільки блискучу культуру, але й свій особливий, відзначений шармом, французький стиль життя. Невід’ємним складником цього стилю вважається культура дозвілля. Французи люблять відпочивати вдома. Формою рекреації для них є сімейна вечеря, коли всі члени родини повертаються з роботи чи навчання додому. Починаючись десь о 20-й годині, вечеря може затягуватись надовго, але це і є відпочинок у розумінні французів. Як правило, вечеря відбувається за келихом вина або чашкою кави з традиційним круасаном або шматочком сиру. Сімейна вечеря залишається незмінним атрибутом щоденного відпочинку французів [3]. Усі ж інші варіанти відпочинку і розваг зазвичай відбуваються у вікенд.

Найпростіший формат недільного відпочинку у Франції – це відпочинок вдома у колі сім’ї або похід з друзями до кафе. Проте досить популярними є й більш активні форми відпочинку. Наприклад, виїзди на природу з наметами. Мешканці Франції не люблять готелів. Вони схильні до того, щоб встановити намет в будь-якому привабливому місці. Але при цьому передбачається, що виїзд на природу буде здійснений з усіма зручностями! Часто відпочинок триває впродовж усього вікенду, тобто з вечора п’ятниці до вечора неділі. Найулюбленішими місцями відвідування є числені парки Франції. Інформацію про них ми систематизували у таблиці 1.

Таблиця 1.

Найвідоміші парки і паркові комплекси Франції

№	Назва, тип парку	Місце розташування парку	Стисла характеристика парку
1	Версаль - дворцово-парковий комплекс	Версаль - маленьке містечко під Парижем	Виник на болотяному місці. Сюди було завезено велику кількість ґрунту, створено штучний рельєф. Дерев висаджувалися вже

	ландшафтної архітектури		великими. У двох дзеркальних басейнах відбивається палац, сонце і небо. Також є фонтани, скульптури, грот, колонада, театр тощо.
2	Булонський ліс - ландшафтний парк із розважальними локаціями	На заході Парижа	Площа 846 га. Традиційне місце відпочинку парижан. Для розваг створено звіринець, атракціони. У вечірній час перетворюється на один з найвідоміших «кварталів червоних ліхтарів».

Продовження таблиці 1.

№	Назва, тип парку	Місце розташування парку	Стисла характеристика парку
3	Сад Тюільрі – міський парк	В центрі Парижа	Тюільрі і Єлисейські поля - це 28 га широкі алей, квіткових клумб, басейнів. Доповнюється багатим зібранням садово-паркової пластики від часів Людовика XIV й до сучасності.
4	Євродіснейленд – розважально-парковий комплекс	В містечку Марн-ла-Валль (32 км. від Парижа)	Величезна казкова країна Діснея, де чарівний світ дитячих фантазій перетворюється на реальність. Складається із п'яти частин: «Main street U.S.A», «Frontierland», «Adventureland», «Fanta-syland», «Discoveryland». В кожній частині є атракціони, театри, магазини, ресторани, паради, шоу-програми та багато іншого.
5	Пюї дю Фу – розважальний парк	В долині Луари (в 400 км від Парижа)	Це парк історичних атракціонів, гідна альтернатива популярній у всьому світі мережі розважальних парків Діснейленд. Кожен майданчик присвячено якомусь яскравому моменту історії. Особливу популярність отримав завдяки масштабним історичним реконструкціям та театральним видовищам під відкритим небом.
6	Астерікс – тематичний парк	В Плаї (Plailly) (30	Стилізація на тему племені галлів, героєм якого є вигаданий персонаж –

	атракціонів	км на північ від Парижа)	галл Астерікс. Розділений на тематичні зони: «Єгипет», «Галлія», «Римська імперія», «Греція», «Вікінги» і «Перетин часів». У кожній частині є свої унікальні атракціони. Проводяться 5 цікавих вистав, одна з яких – з дельфінами.
7	Футуроскоп – розважально-освітній парк візуальних технологій	Поблизу Пуатьє (1 год. від Парижа)	Безліч сферичних кінотеатрів. У кожному з них зібрано свій власний набір спецефектів: є зали з імітацією польоту; гонок на величезній швидкості, з танцюючими роботами або спуском на воду з гігантської гірки. Можна навчитися мови сліпих в залі із спеціальними символами. Можна також дізнатися про життя морських мешканців, побачити через спеціальні окуляри всіляких тварин, а також в інтерактивній формі ознайомитись із способами отримання та збереження енергії.
8	Nausicaa Centre National de la Mer –морський центр	В м.Булонь-сюр-Мер, на півночі Франції.	Найбільший комплекс в Європі, присвячений морському світу: гігантський акваріум, 3000 риб 400 видів, відео-зал, 5000 книг, 300 фільмів.

Розробка автором на основі: [3,4].

Як бачимо, парки Франції характеризуються великим різноманіттям й реальною можливістю задовольнити широкий спектр дозвіллевих потреб як дітей, так і дорослих.

Найтриваліший за терміном відпочинок у французів – це щорічна відпустка. До неї вони готуються дуже ретельно і завчасно. Бронюють готелі, купують квитки, визначають місце проведення відпочинку. Досить часто вибір французів припадає на Лазурний берег Середземного моря – райське місце, куди щороку приїжджають тисячі туристів з усього світу. Нерідко французи відвідують також князівство Монако, розташоване по сусідству з їх країною. Це теж прекрасне місце для відпочинку і тіла (пляжі, море), і душі. У Монако є безліч музеїв, пам'яток архітектури, престижних кінотеатрів та інших об'єктів, що забезпечують відвідувачам змістовний і незабутній відпочинок.

Французькі сім'ї витрачають, в середньому, 6 700 франків (1 021,41 євро) на рік на задоволення культурних потреб, дозвіллевій заняття, спорт та

ігри. Це становить 3,5% сімейного бюджету [2, с. 59]. Про популярні дозвіллі заняття французів свідчить також ринок товарів та послуг соціокультурного призначення. Наприклад, в 1998 році у Франції було видано 47 168 найменувань книг, 24 514 з них були новими виданнями, а 22 654 – перевиданнями, тобто тими книгами, попит на які серед читачів вже був перевірений часом. Щодня 36% французів прочитують свіжу газету. У Франції видається сім загальнонаціональних та 160 регіональних (щоденних або щотижневих) періодичних видань загальним накладом 9 млн прим. на рік. Французи є тією нацією, що найбільш любить читати ілюстровані журнали [4].

Телебачення залишається головною розвагою французів. Біля телевізора вони проводять в середньому 3 години 15 хвилин щодня. 130 телевізійних каналів забезпечують для глядачів широкій вибір аудіовізуальних програм. А ось комп'ютер розглядається переважно як інструмент професійної діяльності. Комп'ютером користується 46% французів, проте він все більше і більше завойовує їхні симпатії [2, с. 62].

Франція, яка винайшла кінематограф в 1895 році, залишається дуже динамічною в цій галузі. Вона посідає друге місце в світі за рівнем інвестицій в кінематограф. У 1998 році, наприклад, було створено 148 фільмів французького виробництва.

У Франції налічується 11 300 драматичних артистів і танцюристів, 16 200 музичних артистів і співаків, 8 700 артистів вар'єте. Щорічно проводиться 250 музичних, поетичних і танцювальних фестивалів.

У національних театрах, національних драматичних центрах, на національних сценах і в приватних театрах Франції щорічно відбувається близько 50 000 театральних вистав. Їх відвідує близько 8 млн. постійних глядачів. Крім відомих театральних сцен Парижа та його передмість, існують сцени провінційних міст і театральні фестивалі, як, наприклад, фестиваль в Авіньйоні. За останній час утворилося близько тисячі незалежних театральних труп [1, с.74].

Улюбленим дозвіллісвим заняттям французів є також спорт. У країні налічується близько 10 млн. спортсменів, яким присвоєні розряди різними спортивними федераціями. Найбільше число розрядів – у футболі та тенісі. В останній час все більшої популярності набувають дзюдо, гра в кулі, бадмінтон, гольф, а також пригодницькі види спорту – гірський велосипед, туристичні прогулянки, сходження на вершини, спуски з гірських схилів на парашуті, каное-каяк тощо. У кінці жовтня у Французьких Альпах щорічно проводиться чемпіонат (Mondial) зі сноуборда, на який з'їжджаються близько 30 тисяч спортсменів. Вони «ріжуть» дошками 1900 акрів одного з найбільших в Європі льодовиків. Чемпіонат є ареною не тільки для професіоналів. Компанії з виробництва сноубордів безкоштовно пропонують кожному бажаючому одну поїздку на дощі (всього, таким чином, пропонується 1500 дощок). У рамках Mondial проводяться Великі Повітряні

Змагання на спуску з вертикальним схилом в 600 м., Всесвітні Ігри Boardercross, а також маса музичних, рекламних заходів, презентацій, вечірок і масові гуляння [3].

Окремої уваги заслуговують великі соціально-культурні, просвітницькі акції, які для багатьох французів є улюбленим способом проведення дозвілля. Щорічно у Дні національного надбання відкриваються для відвідувань історичні пам'ятники (міністерства, посольства, установи, банки), які зазвичай закриті для широкого загалу. Завданням Тижня науки є інформування громадськості про останні наукові відкриття та їх вплив на життя суспільства. В рамках Свята читання організуються зустрічі з письменниками, працюють майстер-класи, проводяться конкурси новел. А Свято Інтернету знайомить публіку з перевагами інформаційного суспільства. Інформацію про найважливіші для французів свята ми узагальнили в таблиці 2.

Таблиця 2.

Найважливіші свята Франції

№	Назва свята та його календарна дата	Стисла характеристика свята
1.	Новий рік, день святого Сильвестра, 31 грудня – 1 січня	Зустріч із друзями в кафе або ресторані. Танці, жарти, загострені ковпаки с зірками, серпантин і конфетти.
2.	Епіфанія, перша неділя січня	За євангельським переказом, в цей день волхви принесли дарунки новонародженому Христу. Випікання пирога з бобом. Той, кому дістанеться боб, оголошується «королем» й урочисто випиває келих вина під вигуки «Король п'є».
3.	День дурнів, 1 квітня	Свято заради свята. У цей день можна зустріти людей з паперовою рибою на спині. Стараннями своїх родичів та друзів вони стали «квітневою рибою» (так називають людей, що не перейшли святкувати Новий рік за новим календарем).
4.	День праці, 1 травня	Свято трудящих. Профспілки проводять демонстрації. На вулицях міст продають скромні букетики конвалій. Їх дарують друзям і близьким на щастя.
5.	День Перемоги в Другій світовій війні, 8 травня, День Перемир'я в Першій світовій війні, 11 листопада	Урочисті офіційні церемонії. Представники влади покладають вінки до підніжжя пам'ятників загиблим. У Парижі біля Вічного вогню на могилі Невідомого солдата під Триумфальною аркою церемонію очолюють президент республіки і прем'єр-міністр.
6.	День музики, 21 червня	По всій країні проходять численні паради та концерти. Виконується музика всіх жанрів як професійними колективами, так і аматорами.
7.	День взяття Бастилії, 14 липня	Скромна офіційна програма. На вулицях Парижа завжди весело, багатолюдно і шумно. По всьому місту – в дискотеках, барах, нічних клубах, в будинках і просто на вулицях – проходять безперервні вечірки.
8.	Успіння Богородиці, 15 серпня	День смерті та вознесіння Богородиці.
9.	День усіх святих,	Відвідування могил родичів.

	1 листопада	
10.	Різдво, 25 грудня	Сімейна вечеря під прикрашеною ялинкою. Традиційні страви: устриці, паштет з гусячої печінки, індичка і торт у формі поліна з шампанським. Обов'язковим є обмін листівками. Встановлення в церквах і приватних будинках вертепу (різдвяні ясла), що зображують сцену народження Христа.

Розробка автором на основі: [4; 5, с.33].

Отже, як бачимо, французи вміють насолоджуватись життям. Вони вправно розпоряджаються своїм часом на роботу, сім'ю, відпочинок, дозвілля. У Франції склалася своя система як публічних, так і домашніх дозвіллево-рекреаційних практик, які задовольняють потреби різних категорій населення. Досвід Франції щодо створення дозвіллевої інфраструктури та організації цікавих дозвіллевих заходів заслуговує на вивчення та, в разі доцільності, на впровадження в Україні.

Список використаних джерел:

1. Белецька, І. Сучасна організація вільного часу за кордоном / І. Белецька, Т. Гаміна // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2008. – № 1. – С. 73–78.
2. Вовк, Г. С. Новые исследования министерства культуры и СМИ Франции / Г. С. Вовк // Культура в современном мире: опыт, проблемы, решения. – 1999. – Вып. 1. – С. 56–68.
3. Выходной во Франции: как отдыхают французы [Электронный ресурс] // Жить во Франции. – Режим доступа: <https://www.oslo.ru/vyходnoj-vo-francii-kak-otdyhayut-francuzu>
4. Досуг во Франции [Электронный ресурс] // Studbooks.net : студенческая библиотека онлайн. – Режим доступа: http://studbooks.net/566403/kulturologiya/dosug_frantsii
5. Яценко, Е. П. «Экспресс» о культурно-досуговой практике французов / Е. П. Яценко // Культура в современном мире: опыт, проблемы, решения. – 1996. – Вып. 4. – С. 32–33.